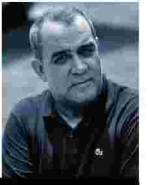

Με άλλη ματιά

ΚΥΡΙΑΚΗ 06.12.2015 ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Γράφει ο
Κώστας Μπλιάτσας

Χρόνια σαν βροχή

Πάνω από δέκα χρόνια μάς λείπει ο Σταύρος Κουγιουμτζής. Πέθανε 12 του Μάρτη του 2005. Πού να το φανταζόταν, όταν έγραφε πολλά χρόνια πριν το υπέροχο «Θα 'ταν 12 του Μάρτη».

Πέρασαν χρόνια σαν βροχή. Πολλοί τον θυμόμαστε για τη λιτότητα, την αυθεντική έκφραση και τις υπέροχες μελωδίες του που θα τις ακούν εκστασιασμένες και οι επόμενες γενιές. «Όταν φεύγουν οι αληθινά μεγάλοι, ορφανεύουν οι λαοί» είχε πει ο αξέχαστος Χρίστος Τσολάκης για τον Σταύρο. Και μεγάλοι είναι αυτοί που ευεργέτησαν τον άνθρωπο. Τέτοιοι ήταν και ο Κουγιουμτζής έλεγε. «Απεφθός χρυσός». Όπως και οι δημιουργίες του.

Ο δήμος Πυλαίας - Χορτιάτη τον τίμησε δίνοντας το όνομά του σε μία αίθουσα πολιτισμού, όπου ήδη έχουν βρει στέγη πολλές εκδηλώσεις μουσικής και τέχνης.

Η εκδήλωση ονοματοθεσίας του σύγχρονου αμφιθεάτρου έγινε την Παρασκευή.

Περιμένω με μία υπερδιέγερση συναισθηματική το πρώτο δελτίο Τύπου που θα αρχίζει «Πραγματοποιείται στο αμφιθέατρο 'Σταύρος Κουγιουμτζής', στο Πανόραμα η εκδήλωση...».

Περπατούσε και συνέθετε. Σε ένα πακέτο από τοιγάρα σημείωσε τους στίχους του τραγουδιού. Η ιστορία αυτή έχει μεγάλη σημασία:

«Είχα περάσει από τα γραφεία της διανογραφικής εταιρείας Κολούμπια και ο Τάκης Λαμπρόπουλος, τότε διευθυντής της εταιρείας, μου είχε βάλει να ακούσω το νέο τραγούδι του Μάνου Χατζιδάκι 'Είμ' αϊτός χωρίς φτερά'. Η γνήσια λαϊκή κοφτή μελωδία, οι απείριτοι στίχοι της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου και η ερμηνεία του Γρηγόρη Μπιθικώτση κινητοποίησαν αμέσως τις αισθήσεις μου. Ένιωσα πρωτόγνωρα αισθήματα.

Ακούγοντας, λοιπόν, τον Χατζιδάκι, βρέθηκα σε τέτοια συγκίνηση, ώστε άρ-

χισα μηχανικά να περπατάω από την πλατεία Αριστοτέλους ως τον Λευκό Πύργο και χωρίς να καταλάβω συνεπαρμένος είχα γράψει μαζί τη μουσική και τα λόγια του 'Μη μου θυμώνεις μάτια μου' χωρίς πιάνο».

*Άνοιξ' το παραθύρι σου
Ξανθέ βασιλικέ μου
Και με πικρό χαμόγελο
Μια καληνύχτα πες μου.*

Όσοι τον ήξεραν καλά, γνώριζαν πως ο Κουγιουμτζής ουδέποτε διαφήμιζε τα τραγούδια του. Δεν ήθελε «μάρκετινγκ» και «προμόσιν». Το έγραψε άλλωστε και στα «Ανοιχτά παράθυρα με κλειστά παντζούρια»:

«Είναι αλήθεια πως για τα τραγούδια μου δεν στάθηκα στοργικός πατέρας. Δεν τα υποστήριξα. Δεν τα προώθησα. Τα άφησα σχεδόν αβοήτητα. Ή θα τα βγάλουν πέρα μόνο τους, έλεγα, ή ας πεθάνουν. Πάντως, κάλινκα δεν τα ήθελα. Ούτε με δεκανίκια».

Τόλμησα να τον ρωτήσω. Στην εποχή μας πια τι σημασία μπορεί να έχει ένα καλό τραγούδι ή ένα καλό βιβλίο;

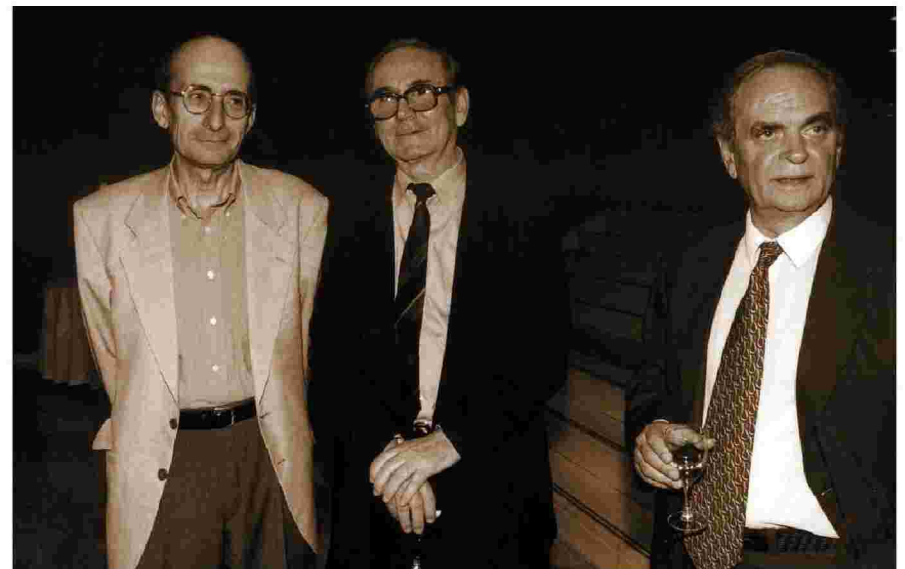
«Είναι πάντα ευπρόσδεκτα. Μια όαση. Αλλά σήμερα τη ζωή την καθορίζουν πράγματα ευτελή. Ο πολιτισμός μας δεν είναι ποιοτικός. Λείπει η πνευματικότητα. Είναι πολιτισμός θα 'λεγα 'μηχανικός' και 'ποσοτικός'. Συχνά ποδοπατάει κάθε πραγματική αξία και μόνο στο χρήμα και την εξουσία υποκλίνεται. Σε ό,τι δεν είναι χρήμα και εξουσία είναι τυφλός.

Ωστόσο, κάθε άνθρωπος έχει ηθικό χρέος να αντιστέκεται στη φθορά που μας περιβάλλει. Έτσι κι εγώ προσπάθησα να μείνω όρθιος με τη δουλειά μου σ' αυτόν τον κόσμο, τον μπερδεμένο».

Επανελάβε αυτό που και άλλες φορές βρήκα σε συνεντεύξεις του: «Το να εκ-

Από τη συνέντευξη Τύπου (1970) για το δίσκο «Να 'τανε το '21», μεγάλη διαχρονική επιτυχία. Ο ηθοποιός Δημήτρης Νικολαΐδης, ο Γιώργος Νταλάρας, ο Σταύρος Κουγιουμτζής και η στιχουργός Σώτια Τσώτου.

Με τον Μάνο Ελευθερίου και τον Λευτέρη Παπαδόπουλο.

φράζεσαι λιτά, δεν είναι πάντα εύκολο πράγμα». Και πρόσθεσε:

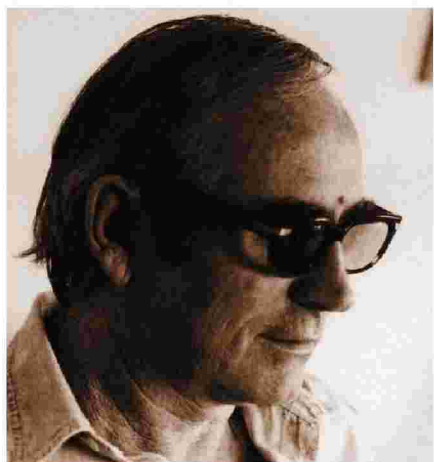
«Για μένα όμως είναι θέμα αισθητικής».

Δεν αγαπούσε την τηλεόραση. Το έγραψε κιόλας στο βιβλίο του:

«Από τα πρώτα της χρόνια, από τα

πρώτα της βήματα εκείνος ήθελε να την πετάξουν. Η γυναίκα του όμως δεν συμφωνούσε. «Ασ' την εκεί που κάθεται», του έλεγε. «Ψωμί δεν μας ζητάει». Εκείνος όμως επέμενε. Επέμενε επειδή «το 'νιωθε τι πόρνη θα γινόταν όταν μεγαλώσει».

Ο μικρός παραγίος του 1947 σε ατελιέ ζωγραφικής

Σταύρος Κουγιουμτζής.

Ο Σταύρος Κουγιουμτζής θυμάται και αφηγείται... Την ώρα της συζήτησης περνούν από τα μάτια μου εργάτες κουβαλώντας μεγάλες αφίσες από το παλιό σινεμά. Φαίνονται οι σπαρ του Χόλιγουντ. Και ένας σεμνός έφηβος που μαθαίνει πόσο δύσκολα βγαίνει το ψωμί αλλά και πόσο τα πράγματα βγαίνουν διαφορετικά από αυτό που φαίνονταν...

- Είπες πως θα μου διηγηθείς αυτά που έζησες έφηβος...

- «Εκείνα τα χρόνια φούντωνε ο εμφύλιος. Βρήκα μια δουλειά εκεί που φτιάχνανε τις μεγάλες αφίσες του σινεμά που θάμπωναν τον κόσμο. 'Τιτάνια', 'Διονύσια', 'Κυβέλεια' Τα αφεντικά έπιαναν συχνά συζητήσεις για τα πολιτικά.

Ο επιγραφοποιός ήταν δεξιός και ο ζωγράφος αριστερός...».

- Ποιος είχε δίκιο;

- «Στο πάθος και οι δύο ήταν ισόπαλοι. Με ορμή υποστήριζαν ο καθένας τις απόψεις του».

- Εσύ είχες άποψη;

- «Εγώ έπαιρνα πάντα το μέρος των ανταρτών. Και με απόπαιρνε ο δεξιός. 'Εσύ, ρε σκατό, πάψε. Τι ανακατεύεις αφού δεν ξέρεις;'. Σιγά-σιγά όμως είδα πως ο ζωγράφος άλλα έλεγε και άλλα έκανε στη ζωή του. Πώς να στο πω... Ο δεξιός όλο και μου έδινε κανένα παλιό σακάκι, κανένα παντελόνι για το χειμώνα. Ο ζωγράφος τίποτα. Ο δεξιός πάντα θυμόταν να μου δώσει το χαρ-

τζιλίκι της βδομάδας. Ο άλλος μου έκανε νερά. Πήγε να μου φάει και το δώρο του Πάσχα».

- Σκέφτηκες ποτέ να ακολουθήσεις κάποιο από αυτά τα επαγγέλματα;

- «Οι επιγραφές με άφηναν αδιάφορο, αλλά η ζωγραφική με γοήτευε. Ο επιγραφοποιός θύμωνε και μου έλεγε. 'Κάτσε, ρε, να μάθεις την επιγραφή που έχει ψωμί και ύστερα αν θέλεις κοιτάς και τη ζωγραφική...'. Εγώ όμως με τη ζωγραφική είχα κολλήσει. Αφίσες με Τάιρον Πάουερ, Ρίτα Χέινγουορθ, Έρολ Φλιν, Χόμφρεϊ Μπόγκαρτ. Κόσμος παραμυθένιος και έμπαινα και τσάμπα στα 'Τιτάνια', τα 'Ηλύσια' και το 'Αλκαζάρ', που συνεργαζόμασταν...».